

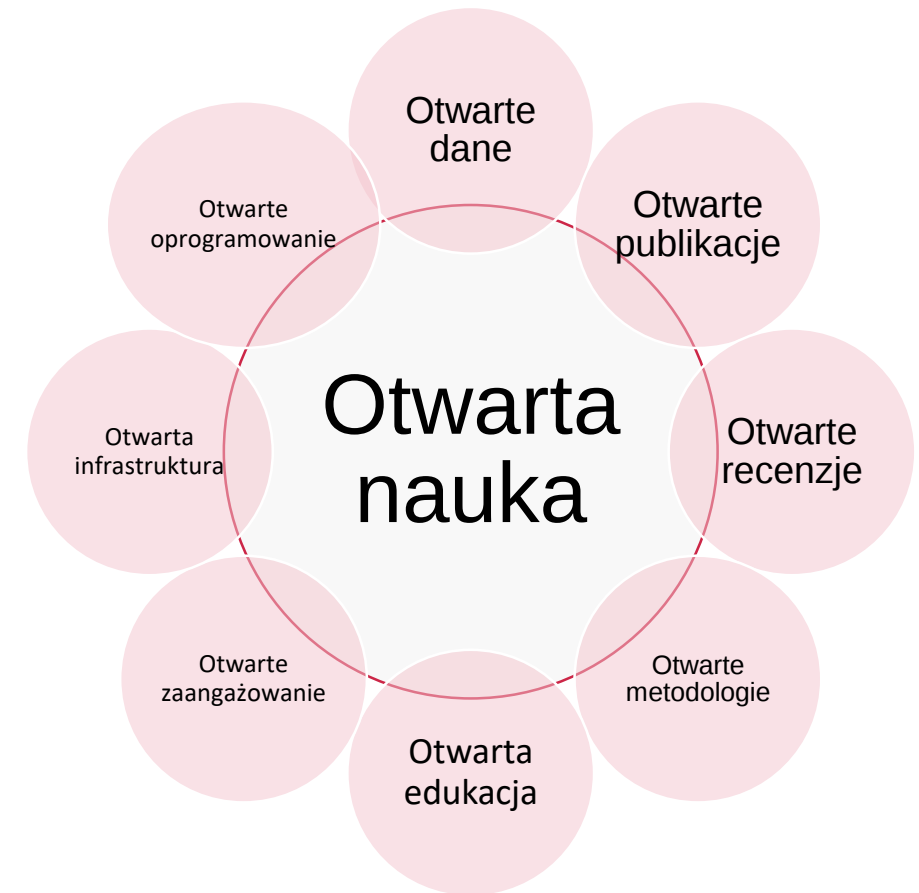
Otwarta nauka i publikowanie w otwartym dostępie: sytuacja i perspektywy

Dr Aneta Pazik-Aybar
Kierownik Zespołu ds. Otwartej Nauki
Narodowe Centrum Nauki

Otwarta nauka i publikowanie w otwartym dostępie

Otwarta nauka jest często definiowana jako termin obejmujący wiele ruchów naukowych mających na celu usunięcie barier w udostępnianiu wszelkiego rodzaju wyników badań naukowych, zasobów, metod lub narzędzi na dowolnym etapie procesu badawczego (Foster, 2017).

Otwarta nauka w Narodowym Centrum Nauki

OTWARTE PUBLIKACJE

- 2018: NCN sygnatariuszem Planu S i członkiem-założycielem Koalicji S (ang. cOAlition S)
- 2020: Polityka NCN dot. otwartego dostępu do publikacji naukowych na podstawie Zarządzenia nr 38 i 40 Dyrektora NCN
- 2021: OA obowiązuje dla wszystkich umów od 1 stycznia 2021

OTWARTE DANE

- 2019: Plan Zarządzania Danymi obowiązkowym elementem każdego projektu badawczego (zgodnie z wytycznymi i rekomendacjami Science Europe)
- 2020: Polityka NCN dot. otwartego dostępu do publikacji naukowych na podstawie Zarządzenia nr 38 i 40 Dyrektora NCN
- 2021: dane powiązane z publikacjami są obligatoryjnie udostępniane

Polityka Otwartego Dostępu do Publikacji

Publikacje

z wyjątkiem: monografii, rozdziałów w monografiach i recenzowanych utworów zebranych

Dane powiązane (podstawowy zestaw danych)

Czasopisma full OA

Czasopisma
hybrydowe/subskrypcyjne
AAM lub VoR w
repozytorium

Czasopisma
transformacyjne

Rights Retention
Strategy

CC-BY

CC-SA

Wiarygodne i zaufane repozytorium

Metadane - OpenAIRE

CC0

Kontekst międzynarodowy

2019: Directive no 2019/1024 of the EP and of the Council (EU) of 20 June 2019 on open data and the re-use of public sector information

2021: UNESCO Recommendations on Open Science

2021: Memorandum of Understanding for the Co-programmed European Partnership for the European Open Science Cloud (EOSC)

2022: Strategic Research and Innovation Agenda (SRIA) of EOSC

2022: European Strategy for Data, Data Act, Data Governance Act, Digital Services Act, Digital Markets Act

Kontekst krajowy

2021: Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego

Art. 23. 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki opracowuje Politykę otwartego dostępu do danych badawczych finansowanych ze środków publicznych, uwzględniając w szczególności:

- 1) aktualny stan udostępniania danych badawczych oraz standardy i dobre praktyki w zakresie udostępniania danych badawczych;
- 2) obowiązujący stan prawny;
- 3) kierunki rozwoju w zakresie otwartego dostępu do danych badawczych i zarządzania wynikami badań naukowych;

[20.04.2021] Zespół doradczy MEiN do spraw otwartych danych naukowych (Zarządzenie)

§ 3.

Do zadań zespołu należy:

(...)

(3) wsparcie działań ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki podejmowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej European Open Science Cloud (EOSC), w tym działań zmierzających do wdrożenia w Polsce środowiska wirtualnego EOSC, z uwzględnieniem stanu i możliwości infrastruktury informatycznej nauki;

[2022] Polityka Naukowa Państwa

Ważny dla wsparcia i realizacji założeń *Open Science* jest aktywny udział krajowych jednostek naukowych w rozwoju infrastruktury Europejskiej Chmury Otwartej Nauki (*European Open Science Cloud*, EOSC) na poziomie europejskim oraz krajowym. Zgodnie z założeniami Komisji Europejskiej, w perspektywie do 2027 r., system usługowo-narzędziowy EOSC odegra kluczową rolę dla otwartości, interoperacyjności i dostępności danych naukowych oraz procesów ich przetwarzania.

Kontekst międzynarodowy

Europejska Chmura Otwartej Nauki

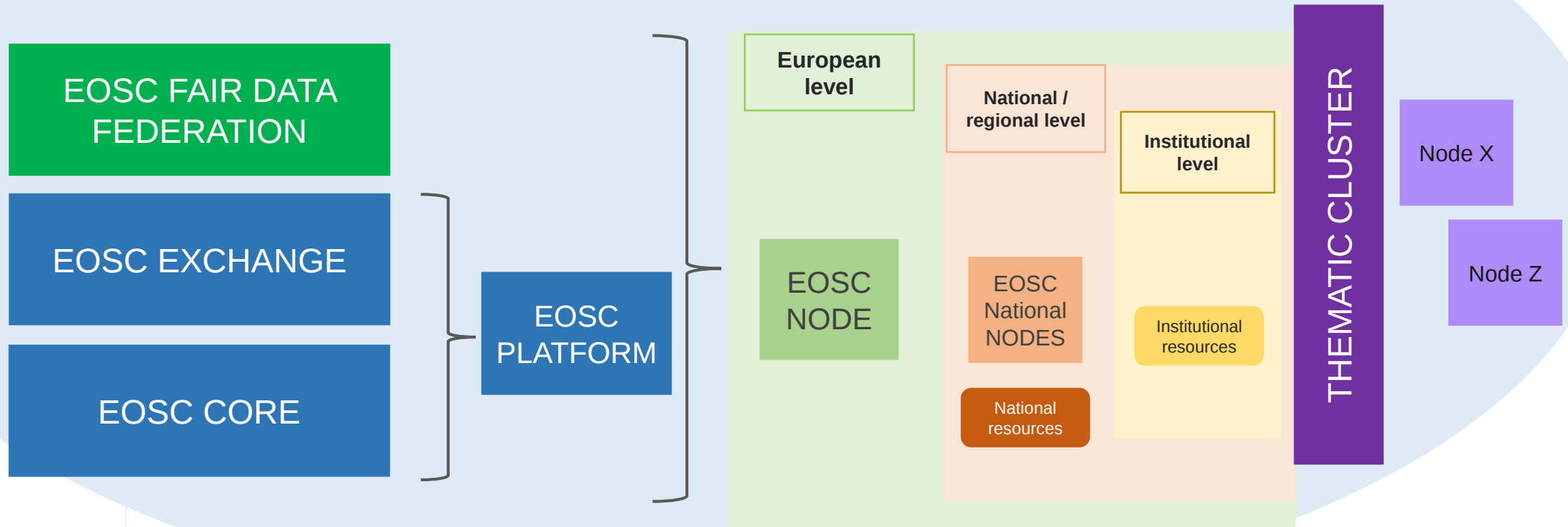
(EOSC, European Open Science Cloud)

inicjatywa, której celem jest **stworzenie wirtualnego środowiska służącego m.in. do przechowywania, udostępniania i przetwarzania danych badawczych**

- tworzenie połączeń między istniejącymi i rozwijanymi infrastrukturami, usługami, narzędziami i zasobami naukowymi z różnych dziedzin
- sieć danych i usług opartych na zasadach **FAIR**
- ułatwienie naukowcom wyszukiwania, udostępniania i ponownego wykorzystywania publikacji, danych i oprogramowania
- nowe odkrycia i innowacje, zwiększenie efektywności prowadzonych badań i odtwarzalności rezultatów

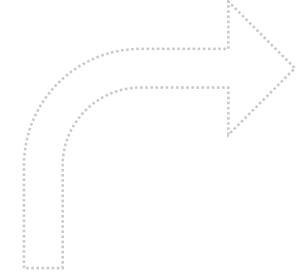
Struktura EOSC

Web of FAIR data and service for science

Cele, misja, KPI

Partnership Board

Steering Board

Komisja Europejska

Monitoring i
ewaluacja

Konsultacje,
doradztwo

EOSC Association

Members

**Advisory
Groups**

**Działania
dodatkowe**

**Task
Forces**

**Grupy
robocze**

**HE WP; call
topics**

OTWARTOŚĆ I TRANSPARENTOŚĆ

UPOWSZECHNIANIE I KOMUNIKACJA

SPÓJNOŚĆ I KOORDYNACJA Z INNYMI PARTNERSTWAMI I POZA NIMI

Sieć Krajowa EOSC Polska

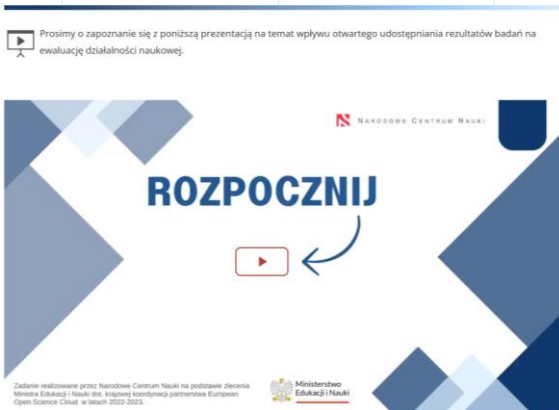
Cele Sieci EOSC-Polska:

- Koordynowanie działań na rzecz EOSC na poziomie krajowym,
- Zapewnienie platformy do angażowania krajowych interesariuszy,
- Stworzenie forum wymiany informacji i najlepszych praktyk w zakresie otwartej nauki,
- Rozwijanie i wzmacnianie potencjału krajowego w obszarze otwartej nauki,
- Włączenie EOSC do inicjatyw dotyczących otwartych danych na poziomie międzynarodowym i krajowym,
- Zwiększanie w kraju świadomości na temat EOSC,
- Zapewnienie wsparcia w zakresie mapowania inicjatyw związanych z EOSC na poziomie krajowym.

Sieć EOSC Polska jest grupą nieformalną.

Szkolenia

1. Kursy typu MOOC w związku ze zleceniem przez MEiN realizacji działań na rzecz EOSC
2. Kursy dla naukowców i data stewardów
3. Dwa poziomy kursy: podstawowy i średniozaawansowany
4. Bezpłatne, kończą się uzyskaniem zaświadczenia

NAVOICA Zarządzanie danymi badawczymi dla data stewardów - kurs podstawowy Uniwersytet Warszawski

Strona główna Katalog kursów

Zarządzanie danymi badawczymi dla data stewardów - kurs podstawowy

Edycja kursu: 2023_01

Kurs z zakresu data stewardship przybliżający zadania data stewarda i naukowo-badawczych i projektach badawczych.

[Opis kursu →](#)

Zarządzanie danymi badawczymi dla naukowców - kurs średnio zaawansowany

Edycja kursu: 2023_01

Kontynuacja kursu z zarządzania danymi badawczymi dla naukowców.

[Opis kursu →](#)

NARZĘDZIA KURSU

- Zakładki
- Ustawienia wiadomości e-mail

WAŻNE TERMINY KURSU

Zakończenie kursu za 8 miesięcy - 31 maj 2024

Aby uzyskać zaświadczenie o ukończeniu kursu, musisz spełnić wszystkie wymagania przed wskazaną datą.

SPIS TREŚCI

Kontynuuj kurs

Rozwiń wszystko

- + Moduł Wprowadzający ✓
- + Moduł 1. Wprowadzenie: otwarta nauka a system ewaluacji ✓
- + Moduł 2. Planowanie i organizacja ✓
- + Moduł 3. Przechowywanie danych badawczych
- + Moduł 4. Udostępnianie danych badawczych ✓
- + Moduł 5. Zadania i zasoby w zarządzaniu danymi badawczymi ✓
- Test końcowy
- Test końcowy
- Podsumowanie ✓
- Test końcowy ✓
- Zakończenie

Gdzie szukać informacji na temat rozwiązań dziedzinowych?

ELIXIR - nauki o życiu

CESSDA - nauki społeczne

- 3.2. Organizacja danych i zarządzanie ich wersjami

Organizacja folderów i plików

Konwencje nazewnictwa

Wersjonowanie

Techniczne i finansowe ograniczenia w udostępnianiu danych badawczych

+ 3.3. Dane niecyfrowe a zasady FAIR

Szkolenia

1. Kursy dziedzinowe / dyscyplinowe (min. 1 w miesiącu)
2. Webinaria dotyczące polityki otwartego dostępu do publikacji, w zakresie wypełniania DMP, rozliczania kosztów
3. Część jest dostępna online: na YT
4. Zostaną udostępnione na stronie EOSC-PL

GRAMY DLA POLSKIEJ NAUKI

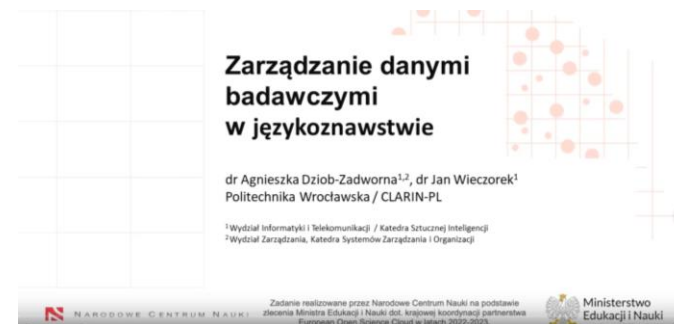
Narodowe Centrum Nauki

@ncngovpl 379 subscribers 125 videos

NCN - GRAMY DLA POLSKIEJ NAUKI >

facebook.com/NarodoweCentrumNauki and 4 more links

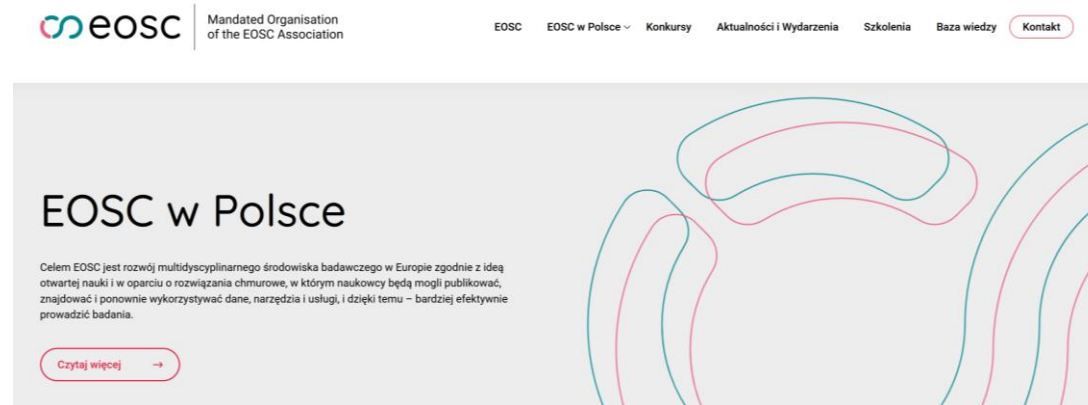
Subscribe

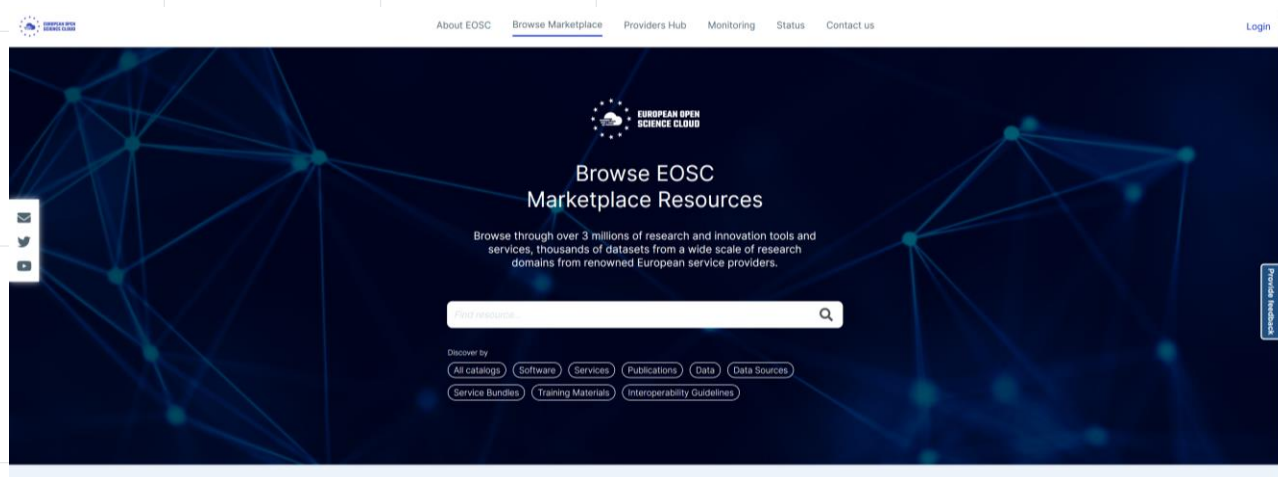
Strona internetowa

Strona internetowa: EOSC Polska

1. Baza wiedzy na temat krajowych dobrych praktyk, konkursów KE organizowanych w zakresie INFRAEOSC
2. Informacje o szkoleniach (krajowych i zagranicznych), ekspertach, bieżących wydarzeniach związanych z otwartą nauką
3. Możliwość włączenia się w prace Sieci EOSC PL

EOSC Marketplace

Search by Research Activity

[Discover Research Outputs](#)

Find datasets, scientific publications, software.

[Data Management](#)

Find robust, feature-rich and user-friendly services for Data Management.

[Access research infrastructures](#)

Find frameworks made by scientific clusters or RIs that will equip you with the tools to tackle your use case.

[Find Instruments & Equipment](#)

Find research instruments and scientific equipment.

[Publish research outputs](#)

Store, backup, archive your data, publications, software.

[Access computing and storage resources](#)

Find HPC, IT centres for science, cloud computing, cloud container computing, online storage.

[Process and analyse](#)

Verify, organise, transform and integrate data, then export it in the format that works with your tools.

[Access training material](#)

Find lessons, courses, videos.

serwis służący do przeszukiwania zasobów skatalogowanych w różnych kategoriach, takich jak publikacje, dane, oprogramowanie, serwisy (narzędzia) czy materiały szkoleniowe

Narodowe Centrum Nauki
dr Aneta Pazik-Aybar
aneta.pazik-aybar@ncn.gov.pl

GRAMY DLA POLSKIEJ NAUKI

